

11. ZÁMEK

NAUČNÁ STEZKA PRAHA - DOLNÍ POČERNICE

STARÝ ZÁMEK – kulturní památka

Dvoukřídlá jednopatrová budova s celkem jednoduchým průčelím ukrývá ve své hmotě významné pozůstatky starobylého středověkého feudálního sídla, i pozdějších renesančních a barokních zásahů. Patrně původní dřevěnou kurii románského velmože vystřídala snad již v průběhu 1. pol. 14. století mohutná obytná věž o stranách zhruba 10x10 metrů, jejíž pozůstatky se dochovaly v dnešním východním zámeckém křídle. Stavebníky kamenné věžové tvrze byla zřejmě rodina bohatých pražských měšťanů Pušů, kteří zde hospodařili od 30. až do 70. let 14. století. Koncem 14. století mohl do podoby sídla zasáhnout jeho tehdejší vlastník Janek z Cách (bohatý pražský peněžník), a po roce 1401 Janek z Klučova. Prvky pozdější fáze gotiky se na dolnopočernické tvrzí uplatnily přístavbou paláce ke starší věži od severu.

Další významnou fází ve stavební historii zámku představuje období po roce 1562, kdy jej získal podnikavý a ctižádostivý,

novoměstský měšťan Matěj Hůlka, povýšený císařem Ferdinandem I. do šlechtického stavu s přídomkem „z Počernic“. Jeho dílem je přístavba severního křídla a přestavba feudálního sídla na renesanční zámek, pokrytý psaníčkovými sgrafity. Výrazná raně barokní obnova zanedbaného sídla následovala po roce 1644, ve kterém jej získal hrabě Rudolf z Colloreda. Završení barokizace, která dala zámku v podstatě dnešní podobu, je připisován hraběcí rodině Swéerts – Sporcků v poslední třetině 18. století. Když v roce 1855 koupil panství uherský šlechtický rod Dercsenyiů, došlo pouze k dílčím úpravám objektu. Zájem nového majitele se soustředil na výstavbu zámku nového, a staré křídlo bylo jen udržováno. Koncem 60. let minulého století byl starý zámek přestavěn na zdravotní středisko s ordinacemi obvodního a zubního lékaře. Byla zde i služebna městské policie. V současnosti je zámek v majetku hlavního města Prahy, a je využíván v režimu dětského domova.

NOVÝ ZÁMEK – kulturní památka

Na místě nového zámku stály, ve starší době, některé objekty poplužního dvora při zemanské tvrzí. Snad již v 16. století, ale zcela bezpečně v baroku, vystřídala hospodářské objekty okrasná zahrada, s ornamentálně řešenými záhony a cestičkami, s níž sousedil skleník. Nový zámek začala stavět baronka Elisabeth Dercsenyiová s manželem Janem Ludvíkem v roce 1857. Stavbou byl pověřen architekt Bělský z Prahy, a téhož roku bylo prostavěno 66 000 zlatých. Za 10 let poté byl zámek dokončen a „nádherně zařízen“. Nový zámek byl pojat jako pozdně klasicistní vila centrální dispozice, s nadstřešním světlíkem a se symetricky dělenými fasádami. Střechu původně kryla břidlice. V suterénu byla od počátku situována kuchyně a obytné místnosti pro služebnictvo, v přízemí pak hostinské pokoje, salón, knihovna a sál s jídelnou, přístupný přímo z přilehlého parku. První patro bylo využito pro obytné prostory sídla se salómem, budoárem a příslušenstvím.

V roce 1919 zasáhl budovu nového křídla zámku požár, po kterém musely být provedeny menší opravy 1. patra. Posledním majitelem zámku, a zároveň starostou obce, byl baron Vojtěch Dercsenyi. V roce 1923 zámek prodal za symbolickou 1 Kč hlavnímu městu Praha pod podmínkou, že zámek bude sloužit dětem jako útulek. Zprvu byl v zámku umístěn tzv. „útulek padlých dívek“, později „těžko vychovatelní chlápci“, po roce 1954 dětský domov, a k tomuto účelu slouží dodnes.

Současný majitel zámku, hlavní město Praha, provedl v novém tisíciletí na objektech staré i nové části zámku několik významných úprav. Jednalo se zejména o opravu střešního pláště, fasády, oplocení, nádvoří, zahrady i přilehlého objektu čp. 392 a dalších zařízení. V posledních letech byly z nádvoří staré i nové části zámku odstraněny betonové panely a nahrazeny kamennou dlažbou. Všechny tyto úpravy směřovaly k zachování kulturní památky, a ke zpříjemnění pobytu dětí, umístěných v dětském domově.

Nový zámek v zimě

Interiér nového zámku

Pohled na nový zámek, archivní fotografie

The Castle - Cultural Monument

The last owner of the castle, and at the same time the mayor of the village, was Baron Vojtěch Dercsenyi. In 1923, he sold the castle to the capital city of Prague for a symbolic 1 CZK, under the condition that the castle would be used as a children's shelter. Since 1954, the building has served as a children's shelter.